

คู่มือ

การพิจารณาเอกสารเกี่ยวกับ GAP

เพื่อขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต
GAP และ Organic

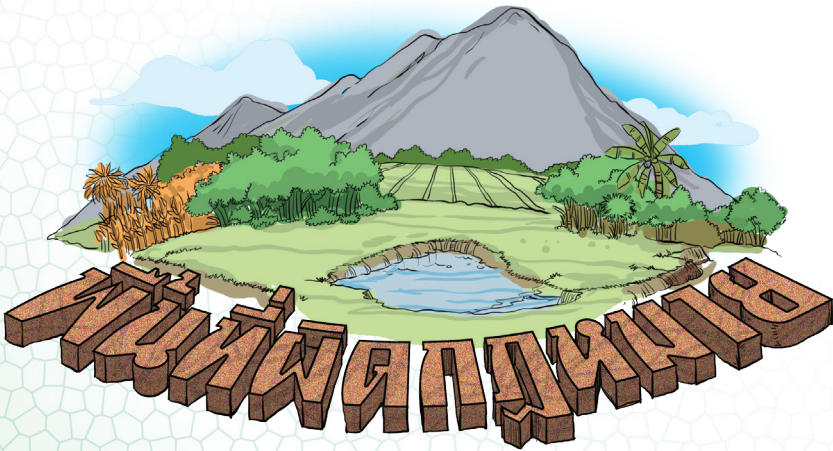

ปัจจุบันแนวโน้มการค้าสินค้าเกษตรและอาหารไม่ได้ให้ความสำคัญเฉพาะเรื่องคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าเท่านั้น ประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมและแรงงาน ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นข้อพิจารณา ประกอบการสั่งซื้อสินค้าของประเทศผู้นำเข้าด้วย ทั้งนี้ในการขอการรับรองมาตรฐานระบบ GAP และ Organic นอกจากจะพิจารณาในเรื่องของระบบการผลิตแล้ว ยังมีประเด็นของสิทธิการครอบครองใช้ประโยชน์บนที่ดินหรือเอกสารสิทธิ์ที่มีความสำคัญ เพื่อเป็นการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าและครอบครองใช้ประโยชน์บนที่ดินอย่างไม่ถูกกฎหมาย รวมทั้งเป็นเรื่องของข้อกำหนด มาตรฐาน และกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำ “คู่มือการพิจารณาเอกสาร เกี่ยวกับที่ดินเพื่อขอรับรองมาตรฐาน GAP และ Organic” ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบ ใช้ชี้แจงและขยายความ ข้อสงสัย ข้อจำกัด หรือข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับเอกสารที่ดิน หรือหนังสือรับรองประเภทต่าง ๆ สำหรับให้เกษตรกรใช้เป็นหลักฐานประกอบการยื่นขอการรับรองแหล่งผลิต GAP และ Organic ต่อไป

มาทำความเข้าใจ กันก่อน

หลักคิด

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่สนับสนุนให้มีการทำการเกษตรบนที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ได้แก่ พื้นที่ป่าที่ไม่มีหนังสืออนุญาตให้ทำกิน เช่น ป่าสงวน ป่าดงน้ำชั้นที่ 1 และ ชั้นที่ 2 ป่าอุทยาน เขตคุ้มครองสัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ยกเว้นขอบเขตป่าที่มีหนังสือรับรองจากกรมป่าไม้ หรือกรมอุทยานที่อนุญาตให้ทำกินได้ ดังนั้นการพิจารณาให้การรับรองรองมาตรฐานระบบการผลิต จึงพิจารณาเรื่องนี้เป็นสำคัญ

พื้นที่ผิดกฎหมาย หมายถึงอะไร

หมายถึง ที่ดินที่สามารถออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3, น.ส. 3ก., น.ส. 3ข.) หรือไม่อนุญาตให้บุคคลใช้ประโยชน์บนที่ดินตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่

1. ที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ชายดิ่ง ที่เลี้ยงสัตว์ สาธารณประโยชน์
2. ที่ดินซึ่งได้หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินพุทธศักราช 2478
3. ที่ดินที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ สงวนและพัฒนาที่ดินเพื่อจัดให้แก่ประชาชน
4. ที่ดินของรัฐที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ สงวนหรือหวงห้ามเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน
5. ที่เขา ที่ภูเขา และพื้นที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศหวงห้ามตาม มาตรา 9 (2) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ยกเว้น ผู้ครอบครองที่ดินมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น เป็นสมาชิกขบวนการฟื้นฟูชาติไทย

6. ที่เกาะ

ยกเว้น มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) หรือใบจอง, ใบเหยียบย่ำ, น.ค. 3, ก.ส.น. 5 หรือเป็นที่ดินที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติให้จัดแก่ประชาชน หรือเป็นที่ดินซึ่งได้มีการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา 10 และ 11 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติแล้ว

7. เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่า หรือพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติ ครม.

ยกเว้น มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1) หรือใบจอง, ใบเหยียบย่ำ, ตราจอง ไว้ก่อนการประกาศสงวนหรือหวงห้ามที่ดิน

8. ที่ดินที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ยกเว้น ผู้ครอบครองที่ดินมีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1), ใบแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน ตามมาตรา 27 ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือมีใบจอง, ใบเหยียบย่ำ หรือมีหลักฐาน น.ค.3, ก.ส.น. 5 ก่อนประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

ยกเว้น ผู้ได้รับเอกสารการครอบครองที่ดินที่ออกให้กับประชาชนขอทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

9. ที่ดินที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น เช่น

9.1 พื้นที่ที่มีความลาดชันโดยเฉลี่ยร้อยละ 35 ขึ้นไป ตามที่กำหนดไว้ในนโยบายป่าไม้แห่งชาติ

ยกเว้น ผู้ครอบครองที่ดินมีสิทธิครอบครองมาก่อนการบังคับใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน (ก่อน 1 ธันวาคม พ.ศ. 2497) หรือมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1)

9.2 ป่าชายเลน

ประเภทที่ดิน และหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่

1. ป่าสงวนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 กรมป่าไม้ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่
2. ป่าชายเลน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่
3. ป่าไม้ถาวร ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 กรมป่าไม้ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่
4. เขตปฏิรูปที่ดิน ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่
5. ที่ดินสมสทกรรม ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่
6. ที่ดินคนสร้างตนเอง ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 และระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ ว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตคนสร้างตนเอง พ.ศ. 2534 และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. 2535 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่
7. ที่ดินสาธารณประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2547 นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันสำหรับการบริหารจัดการ มีกรมที่ดิน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่
8. ที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 กรมธนารักษ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่

แบบนี้ หรือแบบไหน ให้การรับรองมาตรฐานได้

คำถาม : การตรวจสอบพื้นที่ว่าผิดกฎหมายหรือไม่ *ต้องทำอย่างไร*

คำตอบ : 1. รวบรวมสำเนาเอกสารเกี่ยวกับที่ดิน ที่ผู้ขอรับการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP หรือ Organic นำมาขึ้น

2. ตรวจสอบเอกสารด้วยตนเอง หรือประสานงานกับสำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา หรือสำนักงานที่อำเภอท้องที่ ถ้าเป็นที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม / นิคมสหกรณ์ / นิคมสร้างตนเอง ให้ตรวจสอบกับหน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่นั้น (แล้วแต่กรณี) ว่าพื้นที่ที่ยื่นขอการรับรองตรงกับที่ดินที่ระบุในเอกสารที่เกษตรกรส่งมา มีการครอบครองหรือทำกินชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ทั้งนี้การพิจารณาเอกสารเกี่ยวกับที่ดินในเบื้องต้นเพื่อประกอบการขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic เป็นดังตารางต่อไปนี้

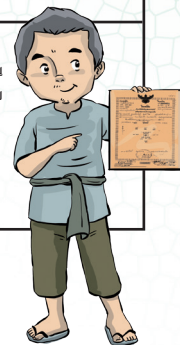
เอกสารเกี่ยวกับที่ดิน

เพื่อประกอบการขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic

เอกสาร	ใช้ได้	ใช้ไม่ได้	เงื่อนไข
1. โฉนดที่ดิน หมายถึง หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งออกให้ตามประมวลกฎหมายที่ดินปัจจุบัน นอกจากนี้ยังรวมถึงโฉนดแผนที่ โฉนดคราจอง และคราจองที่ว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” ซึ่งออกให้ตามกฎหมายเก่า แต่ก็ถือว่ามีความสัมพันธ์เช่นกัน	●		ไม่มี
2. น.ส.2 หมายถึง หนังสือที่ทางราชการออกให้เพื่อเป็นการแสดงความยินยอมให้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราว ซึ่งหนังสือหรือใบจองนี้ จะออกให้แก่ราษฎรที่ทางราชการได้จัดที่ดินให้ทำกินตามประมวลกฎหมายที่ดิน	●		1. ชื่อในเอกสาร (น.ส.2 และ น.ส. 3) ต้องตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อทายาทโดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถใช้ได้ 2. พื้นที่ระบุในเอกสาร ตรงกับพื้นที่ที่ขอการรับรองมาตรฐาน
3. น.ส.3 หมายถึง หนังสือรับรองจากทางราชการว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว ออกให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินทั่วไป ในพื้นที่ที่ไม่มีระวาง หรือออกในท้องที่ที่ไม่มีระวางรูปถ่ายทางอากาศ ซึ่งรัฐมนตรียังไม่ได้ประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินของหัวหน้าเขต หรือนายอำเภอ	●		
4. น.ส.3.ก หมายถึง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินออกให้ในท้องที่ที่มีระวางรูปถ่ายทางอากาศ	●		1. ชื่อในเอกสาร น.ส.3ก ตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของทายาทโดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถใช้ได้ 2. พื้นที่ระบุใน น.ส.3ก ตรงกับพื้นที่ที่ขอการรับรองมาตรฐาน
5. ปส.23 หนังสืออนุญาต ให้เข้าทำประโยชน์และอยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีอายุการอนุญาต 30 ปี	●		1. กรณี ปส.23 ที่อนุญาตให้ราษฎรเป็นรายบุคคล ให้ตรวจสอบรายชื่อในเอกสาร ปส.23 ว่าตรงกับรายชื่อเกษตรกรหรือไม่ 2. กรณี ปส.23 ตามโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คชช.) ซึ่งจะออกหนังสืออนุญาตให้จังหวัดท้องที่ (ในลักษณะแบ่งรวม) ดังนั้น การตรวจสอบรายชื่อราษฎรให้ประสานคณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) ดำเนินการตรวจสอบกับรายชื่อราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดินในพื้นที่นั้น ๆ ค่ะ
6. ส.ป.ก. 4-01 หมายถึง หนังสือแสดงการครอบครองที่ดินที่ออกให้กับประชาชนเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ตาม พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518	●		ชื่อผู้ครอบครองสิทธิ์ ส.ป.ก. 4-01 ตรงกับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของทายาทโดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถใช้ได้ แต่ให้ระบุไว้ใครคือผู้ขอการรับรอง หรือทำการผลิตจริง
7. ก.ส.น.5 หมายถึง หนังสือแสดงการทำประโยชน์ในนิคมสหกรณ์	●		ตรวจสอบชื่อผู้ครอบครองสิทธิ์ กับชื่อผู้ขอการรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่ตรงแต่เป็นชื่อของทายาทโดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถใช้ได้ แต่ให้ระบุไว้ใครคือผู้ขอการรับรอง หรือทำการผลิตจริง
8. น.ถ.3 หมายถึง หนังสือแสดงการทำประโยชน์ในนิคมสร้างตนเอง	●		

เอกสาร	ใช้ได้	ใช้ไม่ได้	เงื่อนไข
<p>9. ส.ค.1 (แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน) หมายถึง แบบแจ้งการครอบครอง และทำประโยชน์ในที่ดิน ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (พ.ศ. 2497) โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน</p>	●		<ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบพื้นที่ว่าอยู่ในพื้นที่ที่ผิดกฎหมายหรือไม่กับหน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่นั้น 2. ตรวจสอบหรือสอบถามแปลงข้างเคียงหรือฝาปกครองในพื้นที่ว่าผู้ขอการรับรองมาตรฐานฯ ทำการเกษตรในพื้นที่นั้นจริง
<p>10. เอกสารรับรอง ที่ออกโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น เช่น พื้นที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ของหน่วยงานทหาร ที่ราชพัสดุ</p>	●		<p>เอกสารรับรองจากจังหวัด อำเภอ หรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ ผู้มีอำนาจในพื้นที่ตรวจสอบและลงนามในหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการรับรองมาตรฐานฯ หรือหนังสือยินยอมให้ใช้ที่ดินนั้นได้</p>
<p>11. สัญญาเช่าที่ดิน</p>	●		<ul style="list-style-type: none"> • ต้องมีสำเนาหรืออ้างอิงประเภทและเลขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ข้อ 1 – 4 ประกอบ หรือ • หนังสือยินยอมการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือเอกสารรับรองตามข้อ 10 ประกอบ
<p>12. หนังสืออนุญาต สทก. แบบ สทก.1ก และ สทก.2ก หนังสืออนุญาตให้ทำประโยชน์และอยู่อาศัยภายในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ อนุญาตคราวละ 5 ปี แบบ สทก.1ข หนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกป่าหรือไม่ย่นดินภายในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ อนุญาตคราวละ 10 ปี สทก.1 หนังสืออนุญาตให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ครั้งที่ 1) สิ้นสุดการอนุญาตแล้ว ทั้งนี้ หนังสืออนุญาต สทก. สามารถคดกอดไปถึงทายาทได้ ห้ามซื้อ-ขาย หรือให้บุคคลอื่นทำประโยชน์ที่ดิน สทก. และห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน สทก.</p>	●		<p>ปัจจุบันหนังสืออนุญาต สทก. ส่วนมากได้สิ้นสุดการอนุญาตแล้ว และนโยบายรัฐบาลในปัจจุบันให้ดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในลักษณะแปลงรวม (ไม่ให้ออกหนังสืออนุญาตเป็นรายบุคคล) ดังนั้น กรมป่าไม้จึงไม่สามารถคดออกขุหนังสืออนุญาต สทก. ให้ราษฎรได้ หากราษฎรผู้ได้รับ สทก. ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กรมป่าไม้กำหนดไว้ ก็ถือว่าบุคคลดังกล่าวยังได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินในป่าสงวนแห่งชาตินั้นได้</p> <p>ดังนั้นเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP / Organic อยู่เดิม สามารถขอต่ออายุการรับรองได้ ครบเท่าที่รัฐอนุญาตให้อยู่ทำกินได้ เว้นแต่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องมีคำสั่งให้ออกจากที่ดินนั้น</p>
<p>13. ก.บ.ท.5 / ก.บ.ท.11 หมายถึง แบบแสดงรายการที่ดิน ที่ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่จะต้องไปยื่นเพื่อชำระภาษีบำรุงท้องที่ประจำปีต่อเจ้าพนักงานประเมิน ณ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินตั้งอยู่</p>	●		<p>สามารถใช้เป็นเอกสารประกอบกับเอกสารอื่นได้เท่านั้น เช่น เอกสารข้อ 10</p>

หมายเหตุ เอกสารรับรอง ตามข้อ 10 แบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

- 1) หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อขอรับรองมาตรฐานการผลิตพืช
- 2) หนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการขอรับรองมาตรฐานการผลิตพืช กรณีที่ดินมีเจ้าของ ให้รับรองโดยเจ้าของที่ดิน

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่า หรือพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร

คำถาม : แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) เป็นเอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการหรือไม่

คำตอบ : หนังสือแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) เป็นเพียงใบแจ้งการครอบครองที่ดินที่ผู้ครอบครองเป็นผู้แจ้งว่าตนครอบครองที่ดินแปลงใดอยู่ก่อนวันใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 (แต่ปัจจุบันไม่มีการแจ้ง ส.ค.1 อีกแล้ว) ส.ค.1 ไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิที่ดิน เพราะไม่ใช่หลักฐานที่ทางราชการออกให้ เพียงแต่เป็นการแจ้งครอบครองที่ดินของราษฎรเท่านั้น ดังนั้นตามกฎหมาย ที่ดินที่มี ส.ค.1 ผู้ครอบครองจึงมีแต่สิทธิครอบครอง ซึ่งสามารถโอนกันได้เพียงแต่แสดงเจตนาสละการครอบครองและส่งมอบการถือครองที่ดินให้ผู้รับโอนเท่านั้น และผู้ครอบครองที่ดินตามหลักฐาน ส.ค.1 สามารถยื่นคำขอเพื่อพิสูจน์สิทธิในการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 น.ส.3 ก. หรือ น.ส.3 ข) ได้โดย

กรณีที่ 1 นำ ส.ค.1 มาเป็นหลักฐานในการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ซึ่ง กรมที่ดินส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางไปดำเนินให้ในท้องที่ โดยจะมีการประกาศท้องที่ที่จะทำการเดินสำรวจให้ทราบก่อนล่วงหน้า

กรณีที่ 2 นำ ส.ค.1 มาเป็นหลักฐานในการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3, น.ส. 3 ก.หรือ น.ส.3 ข) เป็นการเฉพาะราย ณ สำนักงานที่ดินจังหวัด

คำถาม : เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ แต่เกษตรกรมีภูมิสำเนาทำกินและปลูกพืชในพื้นที่ดังกล่าวมาเป็นเวลานาน ดังนั้นเกษตรกรที่ผ่านการพิจารณาเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ จะถือว่าผ่านเรื่องเอกสารสิทธิ์ได้หรือไม่

คำตอบ : ตรวจสอบกับ Single Command (SC) ในจังหวัด ซึ่งควรมีข้อมูลเบื้องต้นแล้วว่าเป็นพื้นที่ ผิดกฎหมายหรือไม่ ถ้าผิดกฎหมายไม่รับคำขอ หากไม่ผิดกฎหมาย ให้ดำเนินการพิจารณา ประกอบด้วย

1. ตรวจสอบผู้เป็นเจ้าของสิทธิ์ มีการโอนสิทธิ์ในที่ดินถูกต้อง และชื่อเจ้าของสิทธิ์ ตรงกับชื่อที่ขึ้นชื่อการรับรองมาตรฐาน หากไม่ตรงแต่เป็นทายาทโดยธรรม หรือ คู่สมรส หรือ พ่อ-แม่ สามารถดำเนินการต่อไปได้

2. สอบถามแปลงข้างเคียง หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ว่าผู้ขอการรับรองมาตรฐานฯ ทำการเกษตรในพื้นที่นั้นจริงจากนั้นจึงสามารถรับคำขอและตรวจรับรองมาตรฐานฯ ได้

คำถาม : พื้นที่ที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.5) หรือเป็นพื้นที่เกษตรกรเข้าใช้ประโยชน์ทำการเกษตรมานาน โดยไม่มีเอกสารแสดงสิทธิ์ หากได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว จะต้องยกเลิกใบรับรองมาตรฐานหรือไม่

คำตอบ : กรณีพื้นที่ที่มีเอกสาร ภ.บ.ท.5 เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะใช้เป็นเอกสารประกอบการยื่นขอการรับรองมาตรฐาน ต้องมีหลักฐานอื่นประกอบด้วย ดังนั้นกรณีนี้อนุญาตให้ใช้ใบรับรองเดิมจนกว่าจะหมดอายุ ระยะเวลาสั้น ให้เกษตรกรดำเนินการเพื่อหาเอกสารแสดงสิทธิ์หรือหลักฐานอย่างอื่นมายืนยันจึงจะสามารถตรวจรับรองต่ออายุใบรับรองมาตรฐานให้ได้

คำถาม : เจ้าของที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ถูกต้อง ปลูกพืชหลัก เช่น ยางพารา และอนุญาตให้เกษตรกรรายอื่นเข้าไปปลูกพืชเสริม เช่น สับปะรดในพื้นที่สวนยางพารา แต่ไม่ให้หลักฐานเอกสารแสดงสิทธิ์ที่ดินแก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด มาใช้ประกอบการขอการรับรองมาตรฐาน

คำตอบ : กรณีที่ดินมีเจ้าของ แต่ไม่ทำสัญญาเช่า ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานะที่ดินว่าเป็นพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ผิดกฎหมายหรือไม่ ถ้าไม่ใช่พื้นที่ผิดกฎหมาย ให้เกษตรกรดำเนินการประสานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ออกหนังสือรับรองการใช้ที่ดินมาประกอบ (เอกสารตามข้อ 10) โดยระบุในเอกสารว่า “เอกสารนี้ไม่สามารถใช้อ้างสิทธิ์ในการครอบครองที่ดินได้” เป็นการอนุญาตให้ใช้เพื่อขอการรับรองมาตรฐานเท่านั้น

คำถาม : *กรณีโครงการชดเชยรายได้แก่เกษตรกรชาวสวนยางพารา ซึ่งใช้เอกสารสิทธิ์ที่กรมป่าไม้ให้การยอมรับ (สทก1) สามารถใช้เป็นหลักฐานในการขอการรับรองมาตรฐานการผลิต GAP/Organic ได้หรือไม่*

คำตอบ : ปัจจุบันหนังสืออนุญาต สทก. (ส่วนมาก) ได้สิ้นสุดการอนุญาตแล้ว และนโยบายรัฐบาลในปัจจุบันให้ดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในลักษณะแปลงรวม (ไม่ให้ออกหนังสืออนุญาตเป็นรายปัจเจก) ดังนั้น กรมป่าไม้จึงไม่สามารถต่ออายุหนังสืออนุญาต สทก. ให้แก่ราษฎรได้ แต่หากราษฎรผู้ได้รับ สทก. ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กรมป่าไม้กำหนดไว้ ก็ถือว่าบุคคลดังกล่าวยังได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยและทำกินในป่าสงวนแห่งชาตินั้นได้ โดยไม่ต้องต่ออายุหนังสืออนุญาต

ดังนั้นเกษตรกรที่ได้รับรอง GAP / Organic อยู่เดิม สามารถขอต่ออายุการรับรองได้ ตราบเท่าที่รัฐยังอนุญาตให้อยู่ทำกินได้ เว้นแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีคำสั่งให้ออกจากที่ดินนั้น

คำถาม : *เกษตรกรมี น.ส.3 แต่ยังไม่ไปรังวัดเพื่อขอออกโฉนดที่ดิน และหมดเวลารังวัดแล้ว จึงไม่มีเอกสารสิทธิ์สามารถให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับรองพื้นที่ทำกินให้ได้หรือไม่*

คำตอบ : ให้ตรวจสอบสถานะของที่ดินทำกินกับสำนักงานที่ดินจังหวัด ถ้าไม่ใช่การบุกรุกพื้นที่ป่า สามารถให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ ลงนามในหนังสือรับรองการใช้ที่ดินได้ (เอกสารตามข้อ 10)

พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน นิคมสหกรณ์ นิคมสร้างตนเอง

คำถาม : บุตรต้องการขอใบรับรองในชื่อตนเองที่ เป็นผู้ผลิต GAP แต่ที่ดินเป็นชื่อของพ่อเป็น เจ้าของ ซึ่งพ่อมีลูกหลายคนจึงไม่อยากทำหนังสือมอบอำนาจให้ลูกคนที่ จะขอรับรอง GAP ด้วย เกรงว่าจะเอาไปใช้อ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่ในภายหลัง ทำอย่างไรดี?

คำตอบ :

1. แนะนำให้ออกใบรับรองในชื่อบิดาหรือเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน และจัดทำเอกสารประกอบใบรับรองว่าผู้ขอการรับรอง คือ ทายาทตามกฎหมาย ทั้งนี้กรณีพื้นที่ ส.ป.ก. ในใบรับรอง GAP จะระบุชื่อผู้ผลิตไว้ด้วย

2. ถ้าต้องการใช้ชื่อลูก พ่อต้องทำหนังสือยินยอมให้ใช้ชื่อลูก (คนเดียวหรือหลายคนก็ได้) ในการยื่นขอการรับรองมาตรฐานได้ แต่เพื่อความสบายใจให้ระบุไว้ในหนังสือยินยอมนั้นด้วยว่า “หนังสือฉบับนี้ไม่สามารถใช้อ้างสิทธิ์ในการครอบครองที่ดิน”

กรณีอยู่ในพื้นที่ เขตปฏิรูปที่ดิน หรือนิคมสหกรณ์ หรือนิคมสร้างตนเอง ผู้ยื่นขอการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP หรือ Organic จำเป็นต้องเป็นเจ้าของ หรือเป็นทายาท หรือคู่สมรส หรือพ่อ-แม่ ที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ซึ่งทายาทตามกฎหมาย แต่ไม่รวมถึงลุง ป้า น้า อา (ตามกฎหมายแพ่ง) การโอนสิทธิ์ให้แก่ทายาท หรือคู่สมรส หรือพ่อ-แม่ สามารถทำได้ไม่จำกัดจำนวน เช่น สามารถโอนสิทธิ์แบ่งพื้นที่ให้แก่ลูกทั้ง 5 คนได้ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันทั้งที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน นิคมสหกรณ์ และนิคมสร้างตนเอง

คำถาม : เกษตรกรปลูกไร่ของบริษัทที่ส่งออกผลผลิตไปจำหน่ายต่างประเทศรวมกันกว่า 200 แปลง ต้องการขอการรับรองแบบกลุ่ม แต่มีปัญหาเรื่องไม่มีเอกสารยืนยันสิทธิ์ในที่ดิน เนื่องจากเจ้าของที่ดินอนุญาตให้เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกได้ แต่ไม่ให้สำเนาเอกสารสิทธิ์ และไม่ออกหนังสืออนุญาตให้ทำกินให้

คำตอบ : อันดับแรกต้องตรวจสอบว่าเป็นพื้นที่ที่ผิดกฎหมายหรือไม่ ถ้าเป็นพื้นที่ที่ผิดกฎหมายไม่รับคำขอ แต่หากไม่เป็นพื้นที่ที่ผิดกฎหมาย และเป็นพื้นที่ที่มีเจ้าของ ซึ่งปรากฏชัดเจนว่าเจ้าของยินยอมให้ทำการเกษตร และทำการเกษตรมานานแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถให้การรับรองว่าผู้ขอการรับรองฯ ทำการเกษตรในพื้นที่นั้นจริง

กรณีนี้สามารถให้การรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP หรือ Organic ได้ โดยเกษตรกรขอให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในพื้นที่นั้น ออกหนังสือรับรองว่าเกษตรกรได้ทำการเกษตรอยู่บนที่ดินนั้นจริง เพื่อนำมาใช้ประกอบการขอการรับรองมาตรฐานได้ (เอกสารตามข้อ 10)

คำถาม : เกษตรกรที่ทำกรเกษตรในพื้นที่ ส.ป.ก. ของบุคคลอื่น ซึ่งเจ้าของสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวยินยอมให้ทำการเกษตรมาเป็นเวลานาน แต่ไม่ยินยอมให้หลักฐานหรือสำเนาหลักฐาน/เอกสารใด ๆ ประกอบการขอรับรองมาตรฐาน

คำตอบ : กรณีนี้ให้ยกเลิกใบรับรองมาตรฐาน เนื่องจากเป็นการใช้พื้นที่ที่ผิดระเบียบของ ส.ป.ก. ที่นำไปถ่ายโอน (เช่าช่วง) ให้ผู้อื่นดำเนินการแทน ยกเว้นเจ้าของที่ดิน (ตามเอกสาร ส.ป.ก.) เป็นผู้ยื่นขอการรับรองหรือต่ออายุการรับรองมาตรฐานเอง หน่วยรับรองสามารถพิจารณาต่ออายุใบรับรองให้ได้

พื้นที่สาธารณประโยชน์ หรือ พื้นที่รกร้างว่างเปล่า

คำถาม : เกษตรกรปลูกพืชบนพื้นที่ริมแม่น้ำซึ่งปัจจุบันแม่น้ำตื้นเขิน และกลายเป็นที่ดินอกรรมสิทธิ์ อบต. สามารถออกหนังสือรับรองการทำกินบนพื้นที่นี้ได้หรือไม่

คำตอบ : อบต. ไม่สามารถให้การอนุญาตได้ ผู้มีอำนาจในการอนุญาต คือกรมที่ดิน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกใบอนุญาต ทั้งนี้สามารถตรวจสอบได้ว่าที่ดินนั้นได้อนุญาตให้ใครใช้ประโยชน์บ้าง หรือมีใครขอใช้ประโยชน์ไปแล้วหรือไม่ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัด

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2547 มีนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน สำหรับการบริหารจัดการ กรมที่ดิน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่

สรุปที่ดินที่ออกจากกรรมสิทธิ์ มี 2 แบบ ได้แก่ ที่งอกในพื้นที่สาธารณะ และที่งอกจากพื้นที่ที่มีเจ้าของ

1) กรณีที่งอกจากที่ดินสาธารณะ ต้องถือเป็นที่สาธารณะด้วย ดังนั้นถ้าจะขอรับรองมาตรฐานเกษตรกรต้องยื่นเรื่องขอใช้ประโยชน์ที่ดินกับนายอำเภอ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อน เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณานุญาตของจังหวัด ซึ่งมีที่ดินจังหวัดทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

กรณีเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ต้องส่งผลการพิจารณาให้กรมที่ดินเพื่อพิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อนุมัติก่อน จากนั้นเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ออกใบอนุญาต

สำหรับที่รกร้างว่างเปล่า (ที่ดินที่ถูกทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์) ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถพิจารณาอนุญาตได้เลย โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอนุมัติ

2) กรณีที่งอกจากที่มีเอกสารสิทธิ์ เจ้าของที่สามารถยื่นเรื่องขอโฉนดที่ดินงอกนั้นกับที่ดินจังหวัดได้ และยื่นขอรับรองมาตรฐาน GAP หรือ Organic ในพื้นที่นั้นได้ กรณีที่ไม่มีโฉนดที่ดิน (ที่มีเปล่า) เจ้าของที่แปลงนั้นมีแต่สิทธิครอบครองที่งอกเท่านั้น แต่ไม่สามารถออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ (โฉนดที่ดิน) ในที่งอกนั้นได้ ทั้งนี้ หากมีเอกสารแสดงสิทธิ การครอบครองตามตารางข้างต้น (เอกสารตามข้อ 2-9) สามารถขอรับรอง GAP/Organic ได้

คำถาม : เกษตรกรใช้หนังสือรับรองจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่พื้นที่นั้นเป็นพื้นที่สาธารณะใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย (มท.) ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ.2553 นายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีอำนาจให้การยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด ใช่หรือไม่

คำตอบ : ใช่ นายอำเภอ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีอำนาจให้การยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่สาธารณะประโยชน์ แต่ที่ดินนั้น อาจได้รับอนุญาตให้มีการเข้าใช้ประโยชน์แล้วก็ได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นสามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ที่ได้รับอนุญาตได้จากที่ดินจังหวัด หากตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ขอการรับรองมีรายชื่อรับอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินแล้ว สามารถให้การรับรองมาตรฐานได้

กรณีที่ดินนั้น ยังไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์ เท่ากับเป็นการทำเกษตรกรรมบนพื้นที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นไม่สามารถให้การรับรองมาตรฐานฯ ได้ ควรแนะนำให้เกษตรกรยื่นเรื่องขอใช้ประโยชน์ที่ดินกับนายอำเภอ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตของจังหวัด ตามขั้นตอนต่อไป

คำถาม : พื้นที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ชุมชน ที่มีการจัดสรรให้ทำการเกษตรตามนโยบายของรัฐ

คำตอบ : กรณีพื้นที่สาธารณประโยชน์ หรือพื้นที่ชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมีการพิจารณาจัดสรรให้ทำการเกษตรตามนโยบายของรัฐแล้ว ให้ประสานสำนักงานที่ดินจังหวัด ขอตรวจสอบรายชื่อผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่อ้างถึงนั้น

คำถาม : พื้นที่สาธารณประโยชน์ ที่ไม่สามารถระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ แต่มีการทำการเกษตรมานาน

คำตอบ : พื้นที่สาธารณประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2547 มีนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน สำหรับการบริหารจัดการมีกรมที่ดิน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ ดังนั้นให้ตรวจสอบจากสำนักงานที่ดินจังหวัด

คำถาม : โฉนดชุมชน สามารถขอการรับรองมาตรฐานการผลิต ได้หรือไม่

คำตอบ : สามารถขอรับการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP หรือ Organic ได้ ทั้งนี้โฉนดชุมชนคือ สิทธิร่วมกันของชุมชนในการบริหารจัดการการครอบครองที่ดินและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ดิน เพื่อสร้างความมั่นคงในการถือครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชนและเป็นการรักษาพื้นที่เกษตรในการผลิตพืชอาหาร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

หน่วยรับรองสามารถตรวจสอบรายชื่อสมาชิกในชุมชนที่ได้รับโฉนด ได้จากที่ที่ดินจังหวัด ถ้ามีชื่อถูกต้องตรงกับในเอกสาร หรือเป็นทายาท สามารถขอรับการรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP หรือ Organic ได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการชุมชนพื้นที่นั้น

กัถิรราชพัสดุ การรถไฟ วัด ทหาร และอื่นๆ

คำถาม : พื้นที่ราชพัสดุ การรถไฟ วัด ทหาร ฯลฯ ที่เกษตรกรไม่สามารถขอให้หน่วยงานที่เป็นเจ้าของที่ออกใบรับรองการใช้ที่ดินให้ได้ เนื่องจากเป็นการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ว่างเปล่า ในอนาคตเมื่อหน่วยงานจะใช้ประโยชน์ เกษตรกรจะออกจากพื้นที่ แต่มีการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาเป็นเวลานานและไม่มีแนวโน้มจะเรียกคืนพื้นที่ ลักษณะแบบนี้ให้การรับรองได้หรือไม่

คำตอบ : ต้องได้รับหนังสือรับรองหรือยินยอมให้ใช้พื้นที่จากหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลพื้นที่นั้น หรือให้หน่วยรับรองของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหนังสือสอบถามไปยังหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ว่ายินยอมให้เกษตรกรยื่นขอการรับรองมาตรฐานการผลิตหรือไม่ ทั้งนี้ไม่ใช่การยินยอมให้ทำกินบนพื้นที่ หากไม่คัดค้าน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะให้การรับรองมาตรฐานการผลิตต่อไป

คำถาม : พื้นที่ที่ต้องการขอการรับรองมาตรฐาน GAP/Organic เป็นพื้นที่ของวัด ซึ่งมีเอกสารสิทธิ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ใจบุญยกที่ดินถวายวัด แต่ยังไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์ ชื่อยังเป็นของบุคคลที่ถวายอยู่ แต่ให้วัดใช้ประโยชน์ที่ดิน ใครเป็นผู้อนุญาตให้ใช้ที่ดิน และใครเป็นผู้ขอการรับรอง

คำตอบ :

1. กรณีพื้นที่วัด ขั้นแรกให้ตรวจสอบก่อนว่าไม่ใช่พื้นที่ผิดกฎหมาย หรือผิดระเบียบ ส.ป.ก./นิคมสหกรณ์/นิคมสร้างตนเอง เมื่อตรวจสอบแล้วว่าถูกต้อง สามารถให้การรับรองมาตรฐานได้โดยวัด (เจ้าอาวาสหรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบหมาย) เป็นผู้อนุญาต ส่วนผู้ขอการรับรองมาตรฐานคือเกษตรกร หากไม่สามารถระบุชื่อเกษตรกรในใบรับรองมาตรฐานฯ ได้ให้จัดทำเอกสารประกอบที่ระบุว่าผู้ใดเป็นผู้ขอการรับรองหรือผู้ผลิตจริง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถตามสอบได้เมื่อสินค้าเกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

เอกสารที่ใช้ชื่อสำเนาหนังสือที่ทางวัดอนุญาตให้เกษตรกรเข้าทำกินหรือเช่าที่วัดทำกิน หากไม่มีให้เจ้าอาวาสหรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบหมาย (ผู้แทนของวัด) ออกหนังสือรับรองหรือยินยอมให้ใช้ที่ดินทำกินให้ หากหลักฐานถูกต้องสามารถตรวจรับรองมาตรฐานได้

2. กรณีสถานปฏิบัติธรรมที่ไม่ใช่วัด ไม่ได้จดทะเบียนกับกรมการศาสนา ให้ตรวจสอบก่อนว่าไม่ใช่พื้นที่ผิดกฎหมาย ถ้าเป็นพื้นที่ผิดกฎหมาย ไม่รับคำขอรับรองมาตรฐานผลิตจากเกษตรกร หากที่ดินไม่ผิดกฎหมายและเกษตรกรผู้ขอการรับรองได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินทำกินจากสถานปฏิบัติธรรมที่เป็นเจ้าของที่ดิน ก็ขอให้เจ้าของที่ดินนั้นออกหนังสือรับรองหรือยินยอมให้ใช้ที่ดินทำกิน

การพิจารณาเอกสาร เกี่ยวกับที่ดิน
เพื่อขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต
GAP และ Organic